

Slovenski podporni izvedbeni načrt (SPIN) za ZeJN

Stanje na področju zelenega javnega naročanja v Sloveniji

Maja leta 2009 je Vlada RS sprejela Akcijski načrt za zeleno javno naročanje za obdobje 3 let. Skupen cilj je bil do 2012 doseči 50 % naročil v skladu z načeli ZeJN. Med ključnimi sklopi ukrepov v akcijskem načrtu pa so bili: **predpisi** (Uredba o zelenem javnem naročanju, nov pravilnik o statistiki v JN), **spmembe v delovanju državne uprave** (vpeljava sistemov za ravnanje z okoljem, kodeks državnih uslužbencev, merila za ureditev poslovnih prostorov), **izobraževanje, ozaveščanje, podpora** (pilotni projekti, spletna stran, usposabljanje izvajalcev izobraževanj, izobraževanje o ZeJN, dialog s poslovnim sektorjem, analiza trga). Od vseh predlaganih ukrepov je prišlo le do priprave predpisa, to je Uredbe ZeJN.

Uredba ZeJN, ki jo je Vlada RS sprejela 8. 12. 2011 (UL št. 102/11) in se je začela uporabljati 14. 3. 2012, je bila doslej dopolnjena štirikrat (Uradni list RS, št. **18/2012**, **24/2012**, **64/2012**, **2/2013**). Določa minimalne obvezne okoljske zahteve (temeljne) in priporočila za doseganje višjih okoljskih zahtev (dodatne), ki jih odslej vsi javni naročniki upoštevajo pri oddaji javnih naročil. Okoljske zahteve so vključene v opis predmeta javnega naročanja, tehnične specifikacije, pogoje za ugotavljanje sposobnosti ponudnika, v merila za izbor najugodnejše ponudbe in pogodbena določila.

Pristojna organa za razvijanje in izvajanje Uredbe o zelenem javnem naročanju sta Ministrstvo RS za Finance in Ministrstvo RS za kmetijstvo in okolje (MKO).

Ministrstvu za kmetijstvo in okolje (takrat še MOP) je bilo 8. 12. 2011 ob sprejemu Uredbe ZeJN s sklepom Vlade naloženo, da vsake dve leti skupaj z resornimi ministrstvi glede na tehnološki razvoj, razmere na trgu ter zakonodajo in smernice Evropske unije prouči ustreznost okoljskih zahtev v Uredbi o ZeJN in ministrstvu za finance posreduje potrebne spremembe.

Nadalje je Vlada RS s sklepom z dne 23. 8. 2012 Ministrstvu za kmetijstvo in okolje naložilo, da z drugimi pristojnimi sektorji in deležniki najkasneje do marca 2015 oblikuje okoljske oziroma trajnostne zahteve za projektiranje in gradnjo stavb, na podlagi katerih bo mogoče upoštevati vpliv stavbe v njeni celotni življenjski dobi.

V istem sklepu je Vlada Republike Slovenije od takratnega Ministrstva za javno upravo (sedaj Ministrstvo za notranje zadeve) zahtevala, da zaradi kompleksnosti zelenega javnega naročanja organizira izobraževanja javnih naročnikov za uspešno in učinkovito izvajanje Uredbe o ZeJN. To nalogo je prevzela Upravna akademija, ki nekaj krat letno izvede 4-urna "usposabljanja" za ZeJN.

Za enkrat ni vzpostavljenega sistematičnega spremljanja, koliko zelenih javnih naročil je bilo objavljenih in izvedenih, in za katere izdelke/storitve/gradnjo. Tudi vrednotenje izvedenih zelenih javnih naročil ne obstaja.

Problem v Sloveniji je tudi, da ni na voljo tehnične pomoči (help desk) za podporo naročnikom.

Bodoče usmeritve in razvoj ZeJN

Ni povsem jasno, kako se bo delo na razvijanju in izvajanju ZeJN odvijalo v prihodnosti.

Opis splošnega in operativnih ciljev SPIN

Dejavnosti SPIN so namenjene vzpostavitvi (in okrepitvi) podpornih dejavnosti na področju ZeJN in za izvajanje Uredbe o ZeJN. Na ta način bi naj dosegli trajnejšo in stalno podporo za ZeJN v Sloveniji (tudi po prenehanju delovanja GPP 2020 projekta), kar je zagotovo dodana vrednost.

Seznam predlaganih podpornih dejavnosti temelji na obstoječih (ne)dejavnostih in je usmerjen na celotni javni sektor v Sloveniji.

Splošen cilj

S predlaganimi dejavnostmi želimo:

- postaviti trajnejšo podporo ZeJN in doseči dosledno izvajanje Uredbe ZeJN.

Operativni cilji so:

- nuditi pomoč javnim naročnikom pri zelenem/nizkoogljičnem javnem naročanju
- zagotoviti kar največ uporabnih informacij javnim naročnikom
- izvesti usposabljanja za javne naročnike in za izvajalce usposabljanj
- okrepiti usposobljenost javnih naročnikov za ZeJN
- spodbujati izmenjavo znanja za ZeJN
- vzpostaviti podatkovne baze zelenih javnih naročil (objavljenih)
- podpreti neformalno mreženje akterjev na področju zelenega javnega naročanja za izmenjavo dobrih praks in uporabnih informacij
- spodbujati uporabo izračunov ogljičnega odtisa pri zelenem javnem naročilu z oblikovano metodologijo v okviru projekta GPP 2020
- predstaviti izvedene analize stanja na trgu za določene izdelke

Relevantni akterji za ZeJN v Sloveniji in njihove odgovornosti

- Ministrstvo RS za kmetijstvo in okolje je zadolženo za vsebinske vidike ZeJN. Ni jasno, kako so naloge za vsebinsko delo na ZeJN na MKO opredeljene.

- Ministrstvo RS za finance je zadolženo za pripravo predpisov s področja javnega naročanja. V ministrstvu pri pripravi zakonodaje s področja ZeJN sodeluje več javnih uslužbencev.
- Upravna akademija od leta 2013 izvaja nekaj krat letno štiriurna usposabljanja za ZeJN. Število prijav za usposabljanje je nizko, izvajalci usposabljanja pa le-to izvajajo na temelju lastnih programov/vsebin usposabljanja. Usposabljanje ni obvezno in je plačljivo.
- SOS – Skupnost občin Slovenije občasno sodeluje z javnimi naročniki iz lokalnih skupnosti pri pripravi ZeJN.

Ciljne skupine projekta

Temeljna ciljna skupina v okviru projekta GPP 2020 so vsi javni naročniki, ki jih je v Sloveniji okrog 4.500. Druga skupina so odločevalci, povezani z ZeJN. In tretja skupina so potencialni ponudniki.

Človeški viri

NSP Umanotera razpolaga z eno osebo, ki dejavno deluje na področju ZeJN in dvema osebama, ki sta v projekt vključena delno. Ministrstvo RS za finance kot PB ima uradnika, ki delno sodeluje v okviru projekta na področju ZeJN.

Finančni in materialni viri

NSP in PB nimata drugih virov kot tista, ki so predvideni v okviru projekta GPP 2020.

Vključeni deležniki

Zaenkrat ni drugih vključenih deležnikov.

Komuniciranje in promocija

Vso komuniciranje in promoviranje ZeJN bo Umanotera izvedla v okviru projekta GPP 2020 in sicer prvenstveno preko GPP 2020 in Umanoterine spletne strani in z e-informacijami, razposlanimi na različne naslove, od pristojnih služb povezanih z ZeJN, medijev do ustreznih dogodkov.

Časovna opredelitev

Vse dejavnosti ZeJN/nizkoogljičnega javnega naročanja bodo intenzivno potekale v času trajanja projekta. NSP Umanotera in PB (MF) si bosta prizadevala, da se dejavnosti za ZeJN nadaljujejo tudi po formalnem zaključku projekta GPP 2020.

Sinergije z drugimi dejavnostmi oz. pobudami

NSP Umanotera ima vzpostavljene kontakte z Upravno akademijo, Skupnostjo občin Slovenije in Buy Smat+ Slovenija, Ministrstvom RS za kmetijstvo in okolje ter nekaterimi občinami.

Predlagane dejavnosti

1. Tehnična pomoč (Helpdesk) za ZeJN

Opis	Umanotera kot nacionalni podporni partner - NSP - bo vzpostavila tehnično pomoč za ZeJN na spletni strani projekta GPP 2020, ki bo nameščena kot podstran portala Umanotere. Namen tehnične pomoči je zagotoviti pisne, točne, ustrezne in pravočasne odgovore na poizvedbe naročnikov. V Sloveniji je okrog 4.500 javnih naročnikov. Ministrstvo za Finance bo prvenstveno zadolženo za pripravo odgovorov v zvezi z izvajanjem Uredbe o zelenem javnem naročanju. Odgovore na vse preostale poizvedbe bo prvenstveno zagotavljala Umanotera, razen zelo pravnih ali tehničnih vprašanj, za kar bi potrebovali posamezne strokovnjake, vendar žal ni sredstev za njihovo angažiranje. Naročniki bodo obveščeni, da odgovori ne štejejo kot pravni nasveti.
Cilji	<ul style="list-style-type: none"> • <i>zagotoviti kar največ uporabnih informacij javnim naročnikom in potencialnim ponudnikom</i> • <i>okrepiti usposobljenost javnih naročnikov za ZeJN</i>
Človeški viri	Odgovore bosta oblikovali po ena oseba iz MF/PB in ena iz Umanotere/NSP.
Ciljne skupine	Javni naročniki in potencialni ponudniki
Finančni in materialni viri	Delo za tehnično pomoč se bo izvajalo v okviru ur, namenjenih za WP4.
Komuniciranje	Obstoj tehnične pomoči bomo promovirali na različnih dogodkih, na spletni strani Umanotere in s pošiljanjem e-sporočil javnim naročnikom.
Vključeni deležniki	Buy Smart+ Slovenija je izrazil pripravljenost sodelovati pri zagotavljanju določenih vrst informacij.
Časovni termin	Pričetek poletja 2014, posodabljanje ves čas.
Sinergije z drugimi dejavnostmi / pobudami	Slovenski partner Buy Smart+ se je pripravljeno vključiti v delo tehnične pomoči.

2. Nacionalni dogodki mreženja med naročniki, nosilci odločanja in potencialnimi ponudniki

Opis	Umanotera bo organizirala dva nacionalna dogodka za naročnike, nosilce odločanja in potencialne ponudnike. Prvi bo izveden v jeseni 2014, drugi spomladi 2015. Načrtujemo, da bi na srečanju razpravljali o izvajanju Uredbe o zelenem javnem naročanju, ki pri vseh javnih naročilih zahteva vključevanje okoljskih zahtev za 11 skupin izdelkov/storitev/gradenj. Zelo verjetno bomo na tem srečanju uporabili različne podporne moderatorske tehnike sodelovanja, s čimer bi pridobili čim več argumentiranih odzivov na ovire pri izvajanju uredbe, predloge za izboljšave in na sploh mnenje o uredbi sami. Razprava naj bi tudi zajela vprašanje, kako bi v najboljši možni meri organizirali izmenjavo dobrih praks (izvedenih zelenih javnih naročil) med naročniki in kako potencialne ponudnike seznaniti s prihodnjimi namerami javnega sektorja v okviru javnega naročanja, ki se zlasti tičejo inovativnih in okoljsko učinkovitih izdelkov in storitev ter trajnostne gradnje.
Cilji	<ul style="list-style-type: none"> • <i>vzpostaviti ZeJN mreženje</i> • <i>spodbujati izmenjavo znanja za ZeJN</i> • <i>podpreti neformalno mreženje akterjev na področju zelenega javnega naročanja za izmenjavo dobrih praks in uporabnih informacij</i> • <i>priporočila za izboljšavo Uredbe ZeJN</i>
Človeški viri	Organizacija dogodka: Umanotera/NSP
Ciljne skupine	Javni naročniki, odločevalci, ponudniki
Finančni in materialni viri	Sredstva v okviru GPP 2020 projekta, WP4
Vključeni deležniki	Zaenkrat še ni opredeljeno
Komuniciranje	Na spletni strani Umanotere in s pošiljanjem e-sporočil javnim naročnikom
Časovni termin	Jeseni 2014 in spomladi 2015
Sinergije z drugimi dejavnostmi / pobudami	Sprotno odzivanje na ponujene priložnosti

3. Spletna stran za GPP 2020

Opis	Umanotera pripravlja spletno stran v okviru projekta GPP 2020, na katerem bodo objavljene najrazličnejše informacije o ZeJN, ki bodo uporabne tako za naročnike kot za ponudnike in tudi širšo javnost. Spletna stran bo tudi zagotovila vrsto različnih gradiv kot so denimo Priročnik o zelenih javnih naročilih - Kupujte zeleno! in več kot 80 primerov dobrih praks iz celotne evropske Skupnosti (v angleščini), relevantno zakonodajo s področja ZeJN ali z njim povezanimi politikami. Predstavila bo okoljske vplive na okolje. Na spletni strani bo na voljo računalno za izračun ogljičnega odtisa določenih izdelkov in tudi primeri že izvedenih zelenih javnih razpisov v okviru projekta GPP 2020 z izračunanimi CO ₂ odtisi. Na voljo bodo tudi informacije o znakih za okolje (Ecolabel) in sistemi ravnanja z okoljem (EMAS, ISO 14001) in podobno.
Cilji	<ul style="list-style-type: none"> • <i>spodbujanje in širjenje informacij o zelenem/nizkoogljičnem javnem naročanju in projektu GPP 2020</i> • <i>pomoč in podpora javnim naročnikom</i>
Človeški viri	Umanotera/NSP
Ciljne skupine	Celotni javni sektor, ponudniki in splošna javnost
Finančni in materialni viri	Kot zagotovljeni v okviru projekta GPP 2020, WP4
Vključeni deležniki	Zaenkrat še ni opredeljeno
Komuniciranje	Promocija GPP 2020 bo potekala na kar čim več dogodkih v Sloveniji.
Časovni termin	Začetek poletja 2014, posodabljanje ves čas
Sinergije z drugimi dejavnostmi / pobudami	Spletne povezave z drugimi partnerji projekta GPP 2020

4. Usposabljanja

Opis	<p>Umanotera bo v sodelovanju z MF organizirala 3 usposabljanja za javne naročnike, od tega prvo 12. 6. 2014 v Ljubljani, drugo 6. 11. 2014 v Mariboru in tretje spomladi 2015. Na vsakem usposabljanju, ki bo za udeležence brezplačen, bo na voljo okrog 20 mest. Na usposabljanju bomo v dopoldanskem delu predstavili celovito politiko ZeJN v okviru Evropske komisije ter dobre prakse držav članic ipd. Predstavili bomo tudi že izvedena zelena/nizkoogljična javna naročila z izračunom zmanjšanja ogljičnega odtisa. V popoldanskem delu bodo udeleženci sodelovali v skupinskem delu pri vrednotenju, ocenjevanju in oblikovanju priporočil za konkreten ali študijski primer zelenega/nizkoogljičnega javnega naročila. Celodnevno usposabljanje bo povsem interaktivno, tako da bodo udeleženci dejavno prispevali svoja mnenja, priporočila, vprašanja itd.</p> <p>Train-the-Trainers – Usposabljanje za izvajalce usposabljanj – je namenjen vsem tistim, ki se že sedaj aktivno ukvarjajo z usposabljanjem javnih naročnikov in tistim, ki bi to želeli početi. Usposabljanje bo izvedel ICLEI 20. 5. 2014, potekalo bo v angleškem jeziku, medtem ko bodo vsa gradiva na voljo v slovenščini. Tisti, ki bodo opravili to usposabljanje, bodo pridobili Certifikat za usposabljanje za ZeJN. Na voljo bo okrog 10 mest.</p>
Cilji	<ul style="list-style-type: none"> • <i>doseči, da postane usposabljanje za zelena javna naročila formalno obvezno, brezplačno ter stalno in da izvajalci usposabljanja ZeJN pridobijo certifikat usposobljenosti za to nalogo.</i> • <i>okrepiti usposobljenost javnih naročnikov za ZeJN</i>
Človeški viri	Umanotera/NSP in MF/PB
Ciljne skupine	Vsi javni naročniki
Finančni in materialni viri	Kot zagotovljeno v okviru projekta GPP 2020, WP4
Komuniciranje	Preko elektronske pošte in osebni kontakti
Vključeni deležniki	Zaenkrat še ni opredeljeno
Časovni termin	T-t-T: 20. 5. 2014; PT: 12.06.2014, 06.11. 2014 in spomladi 2015
Sinergije z drugimi dejavnostmi	Sodelovanje z drugimi partnerji. Neposredna vključenost ICLEI z usposabljanjem na seminarju T-t-T.

5. Analiza trga

Opis	<p>Umanotera bo izdelala analizo trga v Sloveniji za štiri izdelke v okviru sklopa IT. V ta namen smo pripravili vprašalnike, s katerimi želimo preveriti, kakšna je ponudba zelenih oziroma energijsko učinkovitih ITC naprav na slovenskem trgu. Zanimajo nas prenosni računalniki, tiskalniki, fotokopirni stroji in večfunkcijske naprave (MFD). Pridobljeni rezultati bodo služili kot informacija in pomoč javnim naročnikom pri pripravi zelenih/nizkoogljičnih javnih naročil. Rezulate bomo objavili na spletni strani Umanotere v okviru projekta GPP 2020.</p> <p>Druga analiza trga bo potekala v jeseni in proučila ponudbo avtomobilskih pnevmatik.</p>
Cilji	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Pridobiti relevantne informacije o stanju na področju ponudbe IT izdelkov za zelena/nizkoogljična javna naročila</i> • <i>Z objavo na spletni strani omogočiti dostop do informacij o zelenih in energijsko učinkovitih IT napravah, ki so na voljo na trgu</i>
Človeški viri	Delo Umanotere, tudi prostovoljno delo zunanjih sodelavcev
Ciljne skupine	Zasebni ponudniki (proizvajalci, zastopniki, distributerji)
Finančni in materialni viri	Sredstva na voljo v okviru projekta GPP 2020, WP4
Vključeni deležniki	Ni opredeljeno
Komuniciranje	Elektronska pošta in neposredni telefonski kontakti s ponudniki
Časovni termin	April, maj, junij 2014
Sinergije z drugimi dejavnostmi / pobudami	Obstoječi znaki za okolje, Energy Star, spletne strani ponudnikov, prakse partnerjev z zelenimi javnimi naročili

6. Podatkovna baza zelenih javnih naročil

Opis Ministrstvo za finance – nacionalni PB - bo v letu 2014 upravljavcu portala javnih naročil (Uradni list) posredovalo zahtevo, da se razširi brskalnik po objavljenih javnih naročilih tako, da bo mogoče na enem mestu pridobiti vse informacije o vseh objavljenih naročilih, v katerih so naročniki upoštevali okoljske zahteve, kot tudi informacije o oddanih naročilih, ki vsebujejo podatke o številu prejetih ponudb, izbranem ponudniku in vrednosti naročila. V kolikor bo mogoče bomo pridobili tudi podatke za katere izdelke in storitve je bilo objavljeno zeleno javno naročilo. V bazo zelenih javnih naročil bodo zajeta tudi javna naročila, izvedena v okviru projekta GPP 2020.

Cilji

- *Izboljšanje obstoječe zbiranje podatkov o zelenih javnih naročilih na nacionalni ravni*

Človeški viri MF/PB, Uradni list RS

Ciljne skupine Javni naročniki

Finančni in materialni viri Sredstva znotraj projekta GPP 2020, WP4

Vključeni deležniki Uradni list RS

Komuniciranje Elektronska pošta in portal javnih naročil

Časovni termin Jesen 2014

Sinergije z drugimi dejavnostmi / pobudami Transparentnost slovenskih javnih organov

Prispevki partnerjem GPP 2020 projekta

Komunikacijska orodja in izmenjava informacij bodo posredovana projektnim partnerjem, vodji delovnega paketa 4 in na spletno stran projekta GPP 2020, s čimer bomo pravočasno obveščali o dosežkih Slovenskega podpornega izvedbenega načrta - SPIN.